

ВИЗНАЧЕННЯ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Наталія ЗІНЧЕНКО

*Івано-Франківський національний медичний університет,
м. Івано-Франківськ, Україна, e-mail: tasiazin73@gmail.com*

Анотація. У статті визначено ставлення студентів до фізичного виховання у вищому навчальному закладі. На основі результатів анкетування виявлено відповідальність студентів щодо свого здоров'я та усвідомлення ними позитивного впливу здорового способу життя та занять з фізичного виховання. Виявлено негативне ставлення молоді до примусових «за розкладом» занять та окреслено нові шляхи до реформування форм навчання за видами спорту з врахуванням індивідуальних побажань студентів.

Ключові слова: анкетування, ставлення, фізичне виховання, здоров'я, студенти.

Постановка проблеми. Особливе місце в підготовці студентської молоді до майбутньої професійної діяльності займає формування її соціальної активності в гармонії з фізичним розвитком на засадах визнання цінностей фізичного виховання та пріоритету здорового способу життя. Навчальна дисципліна «Фізичне виховання» завжди була важливою складовою блоку гуманітарних наук в навчальних програмах вищих навчальних закладів.

Фізичне виховання є багатограним процесом організації активної фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів, спрямованої на зміцнення потреби в заняттях фізичною культурою і спортом, розвитку фізичних сил і здоров'я, а також вироблення санітарно-гігієнічних навичок і звичок [3, с. 498].

Водночас навчальний процес у вищих навчальних закладах зазнає значних змін (університетах змінюється). Зокрема, зменшується кількість годин аудиторного навантаження викладачів та кількість предметів для студентів, змінено перелік спеціальностей. Це стосується і фізичного виховання, яке перестало бути академічним предметом [2].

Міжвідомча робоча група з модернізації системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах використовує досвід інших країн, де фізичне виховання не є обов'язковим предметом у ВНЗ. Міністр освіти і науки України Сергій Квіт пропонує зберегти фізичне виховання в університетах не через примус, а шляхом залучення до здорового способу життя [1]. Для цього пропонується розділяти професійний спорт та фізичне виховання та проводити обов'язкове стимулювання студентів денної форми навчання, котрі активно займаються фізичною культурою. ВНЗ зможуть використовувати рейтинг – базову інформацію для врахування преференцій за активну спортивну діяльність студента в університеті, зокрема, преміювання його поїздкою на наукову конференцію, надання рекомендації для гранту та інше. Сертифікати і кваліфікації – фіксація успіхів студентів у заняттях фізичною культурою та спортом шляхом вручення сертифікатів про їх досягнення. Виші повинні створити такі умови навчання та атмосферу в університетах, які би сприяли настрою молоді займатися фізичною культурою, а заняття фізичною культурою повинно бути популярним [1].

Визначення ролі, місця і форми фізичного виховання у сьогоднішній системі вищої освіти є дуже актуальним і спричиняє багато дискусій фахівців з фізичної культури та самих студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури свідчить про підвищення уваги до стану фізичного виховання у ВНЗ. Дедалі частіше науковці вказують на недоліки сучасних форм фізичного виховання та цілої низки проблем методологічного й практичного характеру дисципліни.

Провідні фахівці в галузі фізичного виховання та спорту, Т.Ю. Круцевич (2003), Л.Б. Андрющенко (2002), Н.О. Земська (2012), А.В. Домашенко (2003), Т.В. Павленко (2013), А.Є. Іванова (2013), Н.І. Турчина (2009), С.М. Клімакова (2011), В.В. Ушаков (2009),

А. Лундакова (2010), вважають, що наявна система фізичного виховання не вирішує в повному обсязі проблему фізичного вдосконалення студентської молоді в умовах оновлення суспільства в Україні й потребує корекції.

Інші науковці, І. Г. Петренко, В. І. Гончар (2015), О. М. Гук (2015), Л. І. Лубишева (2004), В. В. Троценко (2012), О. В. Соколова (2011), Т. В. Нестерова (2014), Н. О. Опришко (2015) та ін., пропонують удосконаливати навчальний процес застосуванням і розробкою інноваційних технологій, які сприяють поліпшенню стану здоров'я, формуванню стійкої мотивації до занять фізичними вправами та знань у галузі фізичної культури і спорту.

Тому організація сучасного, ефективного процесу фізичного виховання для підвищення рівня фізичної підготовленості, здоров'я та зацікавленості більшості студентів до занять фізичними вправами залишається актуальною і потребує розробки нових науково обґрунтованих шляхів до формування та підвищення мотивації до занять фізичною культурою та спортом студентів ВНЗ.

Мета дослідження – проаналізувати на основі анкетування ставлення студентів ІФНМУ до занять з фізичного виховання у ВНЗ, окреслити цільову спрямованість та форми їх проведення.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення даних наукової та методичної літератури, соціологічні методи (анкетування, бесіди), педагогічне спостереження, методи математичної статистики.

Організація дослідження. На сьогодні, першочерговим завданням є пошук ефективного процесу фізичного виховання та оздоровлення студентів з урахуванням їх ставлення та мотивації до занять фізичною культурою. Для вивчення рівня мотивації та ставлення студентів до занять з фізичного виховання було проведено анкетування з використання розробленого опитувальника на тему «Чи потрібні заняття фізичною культурою під час навчання в ВНЗ». В анкетуванні взяли участь 600 студентів 1–2-го курсів ІФНМУ. В опитуванні брали участь дівчата (70%) та хлопці (30%). Дослідження проведено у період січня–жовтня 2015 року.

Виклад основного матеріалу. Визначення ставлення студентів до фізичного виховання показало позитивне відношення 57% опитаних, 31% студентів вважає фізичне виховання необхідним та, на думку 12%, непотрібним. На питання «Чи дотримуетесь ви здорового способу життя?» ствердну відповідь дали 23,5% опитаних; «намагаються дотримуватися» – 65,3% та відповідь «не дотримуюся» – 11,2%. Отже, більшість студентів намагається відповідально ставитися до свого здоров'я.

На питання «Чи вважаєте ви, що фізичне виховання у ВНЗ сприяє формуванню у вас здорового способу життя?» студенти відповіли: вважаю, що «так» – 59,5%; вважаю, що «ні» – 24,3%; ніяк не вважаю – 16,2%.

Більшість студентів (63,4%) вказали, що заняття фізичним вихованням у ВНЗ сприяють поліпшенню здоров'я, а 36,6% студентів вважають, що заняття фізичним вихованням не сприяють поліпшенню здоров'я.

Питання «Чому Ви відвідуєте заняття з фізичного виховання?» показало основну тенденцію ставлення студентів до занять фізичним вихованням у ВНЗ і виявило, що більшість опитаних студентів (65%) відвідують заняття «примусово за розкладом», 32,2% студентів заняття «подобаються» та 2,8% опитаних дали відповідь «за інших причин».

Питання «В якій формі Ви б хотіли відвідувати заняття з фізичного виховання в університеті?» показало байдужість студентів до цього предмета. «За загальним розкладом» готові займатися 3,1%, «у групах спортивного вдосконалення» – 13,3%, «індивідуально» – 18,9% та 64,7% всіх опитаних вважають, що достатньо відвідувати заняття «час від часу».

На питання «Скільки часу Ви готові приділити фізичному вдосконаленню?» більшість студентів (45%), відповіли «раз на тиждень», «2 рази на тиждень» готові займатися 33,5%, «3 рази на тиждень» – 17,3% та тільки 4,2% опитаних готові займатися «щодня».

На питання «О котрій годині Ви б бажали займатись фізичними вправами?» 39,2% студентів відповіли «зранку», 21,2% – «в обід» та «ввечері» – 39,6%. Отже, для формування розкладу занять кафедри фізичного виховання необхідно враховувати індивідуальні фізіологічні особливості та побажання студентів, надавати можливість відвідувати секції в зручний для кожного студента час.

Досліджуючи проблему ставлення студентів до цінностей фізичної культури, зазначимо, що в теорії фізичного виховання вже давно сформувалася думка про необхідність розробки проблем внутрішньої мотивації студентів до фізичної культури.

На питання в анкеті «Яку мету Ви ставите перед собою, відвідуючи заняття фізичної культури?» найчастіше зі всіх мотивів студенти обирали відповідь «дочекатись завершення занять і не отримати НБ» (39%). Своєю цілю «здоровий спосіб життя» вважають 36% опитаних, для «покращення фізичної підготовки та вдосконалення форми тіла» заняття відвідують 25% студентів.

На питання «Що впливає на формування Вашого інтересу до занять фізичного виховання?», основними мотивами визначили «здоровий спосіб життя» – 40,8% студентів, «досконалість форм тіла» – 45,4%, «всебічну фізичну підготовку» – 13,8%.

Упровадження у навчальний процес кредитно-модульної системи змушує вузи скорочувати обсяг годин на непрофільні предмети, до яких відносять і фізичне виховання. На питання «Чи обрали б Ви предмет «фізичне виховання», серед інших предметів навчання, «за вибором»?» тільки 47,4% дали ствердну відповідь, а більшість опитаних (52,6%) дали відповідь «ні».

Успіх роботи з фізичного виховання у вузах, у тому числі залежить від врахування думки студентів. Тому на питання анкети «Що не подобається в навчальному процесі з фізичної культури?» 48% респондентів відповіли незручний розклад, також були згадані монотонність занять – 17%, погана організація занять (відсутність сучасного інвентарю, не використання музичного супроводу) – 15%, контрольні тестування та навантаження – 12%, спортивна база – 8%. (рис. 1).

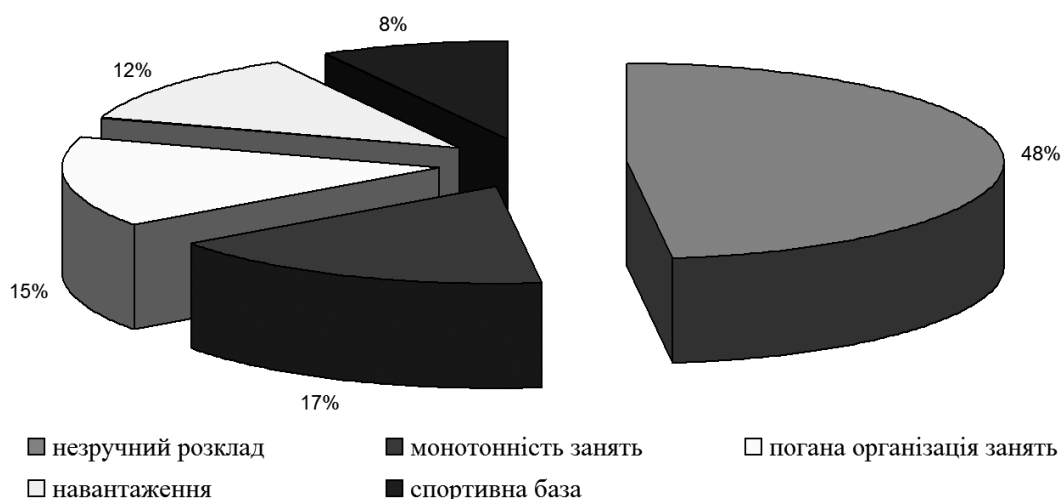

Рис. 1. Розподіл відповідей на питання «Що не подобається в навчальному процесі з фізичної культури?»

На питання анкети «Які зміни можна внести в процес по фізичній культурі для зручності студентів?» юнаки та дівчата одноголосно запропонували перетворити примусові заняття на секції та надати можливість обирати індивідуально для себе вид спорту, не ставити фізичну культуру першою парою, закупити сучасне обладнання для спортивних залів.

Цікавим для нашого дослідження є досвід наших чеських колег, коли заняття проходять в загальноприйнятому для європейських ВНЗ форматі – кожен студент індивідуально для себе обирає і відвідує секцію з обраного виду спорту. По закінченню кожного семестру

студент отримує залік за підсумками відвідуваності або складанні нормативів. Для чеських студентів доступно більше ніж 40 видів спорту, від футболу, пляжного волейболу та гольфу до фрісбі та йоги. Для проведення занять, університети орендують зали, басейни для своїх студентів. Багато видів спорту українським студентам невідомі. Наприклад, неможливо собі уявити заняття з фрісбі або з ірландських танців у наших вишах [4, с. 92].

На наше прохання учасники анкетування отримали завдання визначити для себе три пріоритетні види спорту (рухової активності), які культивуються в ІФНМУ на кафедрі фізичного виховання та здоров'я. За кількістю більшості голосів ми отримали такі види: аеробіка, волейбол та плавання.

Висновки:

1. Результати анкетування свідчать, що особисте ставлення до свого здоров'я та здорового способу життя у більшості студентів позитивне і більша частина студентів визначилася у тому, що фізичне виховання у ВНЗ сприяє здоровому способу життя та поліпшенню здоров'я. Однак, існує тенденція примусового відвідування за розкладом (65%) та негативного відношення до фізичного виховання у ВНЗ і лише 32,2% студентів заняття подобаються. Більшості студентів подобається можливість займатися фізичним вихованням в секціях, а найбільш популярними видами спорту на думку студентів, виявилися аеробіка, волейбол та плавання. Таким чином, фізичне виховання у ВНЗ як навчальна дисципліна вимагає нових підходів до організації занять, відбору, змісту та перереформування форм навчання за видами спорту, з урахування індивідуальних побажань студентів щодо занять.

2. Головною метою фізичного виховання у ВНЗ повинно стати формування позитивного ставлення та виховання потреби до систематичної рухової активності студентів, сприяння усвідомленню необхідності поліпшення свого фізичного стану та здоров'я усе життя.

Перспективи подальших пошуків. Передбачається провести подальші дослідження в напрямку вивчення проблем мотивації студентів до занять з фізичного виховання.

Список літератури

1. *Kvit S.* Про модернізацію системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/09/18/mizhvidomcha-robocha-grupa-fizvixovannya/>
2. *Клімакова С. М.* Аналіз стану фізичного виховання у вищих навчальних закладах / С. М. Клімова // Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 8. – С. 36–39.
3. *Петренко І. Г.* Аналіз напрямів модернізації фізичного виховання студентів ВНЗ [Текст] / І. Г. Петренко, В. І. Гончар // Молодий вчений. – 2015. – № 2. – С. 497–500.
4. *Lundáková A.* Zdravotní tmlesná výchova na vysoké škole. / A. Lundáková // Význam pohybových aktivit pro osobní rozvoj a podporu zdraví, recenzovaný sborník, 5th International Symposium. Ljubljana : Univerzita v Ljubljani, 2010. – № 5. – S. 89–94.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ОТНОШЕНИЯ СТУДЕНТОВ К ЗАНЯТИЯМ ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Наталія ЗИНЧЕНКО

*Ивано-Франковский национальный медицинский университет,
г. Ивано-Франковск, Украина, e-mail: tasiazin73@gmail.com*

Аннотация. В статье определено отношение студентов к физическому воспитанию в вузе. На основе результатов анкетирования установлена ответственность студентов к своему здоровью и осознание ими положительного влияния здорового способа жизни и занятий по физическому воспитанию. Выявлено негативное отношение молодежи к принудительным «по расписанию» занятиям и намечены новые пути к реформированию форм обучения по видам спорта с учетом индивидуальных пожеланий студентов.

Ключевые слова: анкетирование, отношение, физическое воспитание, здоровье, студенты.

**DETERMINING STUDENTS' ATTITUDE
TO PHYSICAL EDUCATION IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS**

Nataliya ZINCHENKO

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, e-mail: tasiazin73@gmail.com

Abstract. The article determines students' attitude to physical education in the higher educational establishment. Based on the survey results, it has been found out that the students feel responsible for their health and realize a positive influence of healthy way of life and activities in physical education. It has been discovered that the young people have a negative attitude to compulsory "timetabled" classes. The new ways of reforming modes of attendance by kinds of sport have been described taking into consideration students' individual desires.

Keywords: students, survey, attitude, physical education, health.